

Komikia

Binetaz bineta bidaiatuz

Bidaiarien eta komiki zaleen neurrira egindako eskaintza berria jarri du salgai Lonely Planet-ek: komiki formatuko bidaia gida. Kutsu kultural handia duten edukiak topa daitezke, ibilbideetan oinarriturik eta ilustrazio originalek lagundurik.

UXUA LARRETXEA

GAUR GAURKOZ gaztelaniazko hiru helmuga argitaratu dituzte *Ibilbideak* bildumapean: Erroma, Nueva York eta Brusela. Frantsesez berriz, honezkero badituzte sei liburu argitaratuak. Egitasmo berri hori posible egiteko Lonely Planet eta Casterman editorial handiek –bidaia gidetan eta komikietan adituak, hurrenez hurren– bat egin dute komikia eta bidaia-literatura uztartzeko xedearrekin, hiri gida genero berria sortuz.

Testu egilearen eta marrazkilaria arteko elkarlanak bidaiariari ikuspegi berria eskaintzen dio, ezusteko aholkuak emanez. “Gida tradizionalerako merkaturan posizio sendoa lortu ondoren, interes gehien sortzen duten helmugen berri emateko bestelako bideak jorratu nahi izan ditugu”, azaldu du Jordi Calm Lonely

Planet-ek Bartzelonan duen egoitzako langileak. Komiki egile ospetsuak –hala nola, François Schuiten, Miles Hyman eta Jacques Martin– eta bidaia-giden egileak dabilta soinez soin lanean horretarako.

Adur Larrea komiki egile bizkaitarrarentzat ekimena oso baikorra da, batez ere komiki zaleentzat. Dena den, ez du uste berrikuntza handia denik. “Egitasmo horren antzeko gidak lehenagotik ere argitaratuak izan dira, esaterako, Hugo Pratt-ek eginitako Veneziako gida Corto Maltesen ikuspegitik”. Asisko Urmeneta marrazkilaria nafarrak bestelako aurrekari bat ere gehitu du, Jorge Amado-ren *Babía de Todos los Santos* liburua.

Hiria bestelako perspektiba batetik

“Hiri bakoitzaren bestelako ikuspegia eman nahi dugu, modu originalean eta ederrean aurkeztuta eta denen poltsikoetara egokitutako prezio batean”, azaldu du Calmek. Alderdi ezezagunen berri izango du irakurleak, beti ere hiriaren historiaren harira. “Hiria pausoz pauso deskubritu nahi duen bidaiariari zuzendua dago, baita gida tradizionalak ematen duen oinarriko informazioaz harago, alderdi kultural eta historikoetan sakondu nahi duen orori ere”.

Urmenetak dioenez, bi generoren sinbiosiak hirugarren bat sortzen du. Gainera, pertsona izatea baloratu beharreko beste alderdi bat dela uste du, bai eta duen praktotasuna ere: “Bidaia-kaiera baino erabilgarriagoa da, eta ohiko

gida baino sortzaileagoa”. Ez du uste ohiko bidaia gidekin erkatuz gero argitalpen hori askoz ere subjektiboagoa denik, munduko bestelako gida guztiak ere partzialak direla argi baitu. Autore on batek egin lezakeen ikuspegi interbenitua beti interesgarriagoa dela gaineratu du, hiriaren gaineko ustezko katalogo neutroa baino. Komiki egile nafarraren aburuz, kasu honetan behinik behin, eroslea jakitun da fikzioa prezioaren barruan dagoela.

Larrearen esanetan, hiriaren deskribapena komiki egilearen begiradak baldintzatzeak egiten du erakargarri ideia: “Komikia hein handi batean transgresiorako bidea da; horre-

Goikoa bezalako irudiak aurkituko ditu Miles Hymanek New Yorki buruz egin duen bidaia-komikia zabaltzen duenak.

taz baliatu behar da ohiko bidaia lekuak bestelako begiekin deskubritzeko”. Azken finean, komiki egilea ez da komiki egile soila, eta hortaz, gida horrek haren ikuspuntu subjektiboa edo pertsonala ezagutzeko bide ematen du. “Ziur naiz Jaques Tardi edo Goscinny batek Paris^{ko} kale desberdinetatik eramango gintuzketela, taberna desberdinak erakutsiko lizkiguketela eta lagun desberdinak aurkeztuko”.

Merkatu berrien bila

Ilustrazioen kalitateak erakarrira ohiko erosleengana ez ezik, bestelako jendearengana ere iritsi nahi dute Lonely Planet-ekoek. Komiki zaleengana, esaterako. Bidaia liburuen sailean egotearekin batera komikien sailean ere presentzia izatea euren asmoen artean izango da, ziurrenik. Horren harira, Adur Larreak komikiaren aldeko apustu hori ongi etorria izango dela uste du, beste herrialde batzuetan ez bezala, gurean komikia gutxietsia dagoela pentsatzen baitu. “AEBetan eta Belgikan komikiak duen sona eta merkaturia ikusirik ez da harriztekoa haiek izatea lehen gidak”.

Argitalpen berria hiriaren bestelako alderdi batzuk ezagutu nahi dituztenei zuzenduta ere badago –bigarren gida moduan–. Horren erakusle da Lonely Planet-eko Calmen iritziz gida berria izaten ari den arrakasta, bidaiariak oro har oso ondo hartu baitute hiria aurkezteko modu berria.

Frantsesez egin bezala, gaztelaniaz argitaratuko dituzten hurrengo argitalpenak Marrakech (Jacques Ferrandezen ilustrazioekin), Venezia (Hugo Pratt) eta Florentziakoak (Nicolas de Crecy) izango direla aurreratu digu Lonely Planeteko langileak, baita une honetan Pragako komiki gidarekin lanean dihardutela ere.

“Komikia transgresiorako bidea da eta horretaz baliatu behar da ohiko bidaia lekuak bestelako begiekin deskubritzeko”

ADUR LARREA, KOMIKIGILEA

Larrea eta Urmeneta, komiki egileak izanik, gida erosiko luketen edo ez galdetu diegu. Larreak: “Zergatik ez! Agian Bruselako gidan Peeters-en lanetan arkitekturak eta paisaiak duten eragina topatuko nuke, batek daki!”. Urmenetak, berriz: “Formatu horren abantaila da komiki gida erosita ez dela zertan fisikoki mugitu behar, etxean goxo-goxo egonda bidaia daiteke eta”. Orain arte Europako hiri handiak izan dira bilduma berri horren jomuga, baina nork daki, agian egunen batean Lonely Planet-ekoek Euskal Herrian jarriko dute begia, eta Asisko Urmeneta edo Adur Larreak emango diote gidako ilustrazioak egiteko ardura: “Horrelako eskaria jasoko banu, gogotik ekinen nioke lanari.

Hasteko, erredakzio kontseilu txipia osa nezake ideien biltzeko, eta ondoren, erakustera pasa. Festaz festakoak, Done Jakue ibilbideak, gorabehera parapolizialak, kirola, kontrabandoa, edo oro nahasia. Finean, aukera polita da Euskal Herria beste inon ez bezala agertzeko”. Euskal Herriko hiri bakoitzeko ilustrazioak nork egingo lituzkeen ere pentsatua du Urmenetak: Iruñekoa Zaldi Eroak; Gasteizkoa Agurtzane Villatek; Donostiakoa Dani Fanok, Antton Olariagak eta Mattinek; Bilbokoa Adur Larreak eta Pernan Goñik; Baionakoa Marko Armspachek; Donibane Garazikoa Irene Bordak; eta azkenik, Maulekoa Laure Gomezek.

Larrearentzat modu horretako gida bat izateak euskaldunok gure burua hobeto ezagutzeko aukera eman dezake, baina nahitaez bestelako gidetan agertzen ez diren Euskal Herriko txokoak eta pertsonen ezaugarriak agertu beharko lirartekeela uste du. Hori bai, esandakoari ñabardura bat ere gehitu dio: “Bidaia batean unerik ederrena inon ezer irakurri gabeko zerbait edo norbait topatzea da”. ■

Larrearentzat modu horretako gida bat izateak euskaldunok gure burua hobeto ezagutzeko aukera eman dezake, baina nahitaez bestelako gidetan agertzen ez diren Euskal Herriko txokoak eta pertsonen ezaugarriak agertu beharko lirartekeela uste du. Hori bai, esandakoari ñabardura bat ere gehitu dio: “Bidaia batean unerik ederrena inon ezer irakurri gabeko zerbait edo norbait topatzea da”. ■

Datu Pertsonalen Babesa - LOPD

Legedira egokitzeko prozesua
(euskaraz, pertsonalizatua)

943 453 588 · www.sigacus.com

CAMPOS

1921-ETIK, CAMPOS-EK
HEGALUZE-KONTSERBA EGITEN DU
DENBORAREKIN HARTUTAKO OHITUREI
ESKER, HEGALUZERIK ONENA BILATZEN
DU ZUK, GAUR, KALITATEZKO PRODUKTU
GOZO BATEKIN GOZATZEKO.

Gure webgunean erosi: www.clubcampos.com